

گشودن و دشواری حفظ فصل نو در روابط با آمریکا

عبدالرحمن فهیمی

سرمقاله

عذر خواهی از طالبان، با چه منطقی؟

حفیظ الله زکی

این روزها در حالی از صلح قریب الوقوع در افغانستان سخن گفته می شود که جغرافیا نامنی افزایش یافته و حملات انتحاری نیز با شروع فصل بهار بیشتر شده است. مقامات حکومتی و بخصوص شورای عالی صلح مردم را به صلح با طالبان امیدوار می سازند، اما خشونت هایی که این روزها تحت عنوان گروه داعش و پسا گروه های نصاب پوش انجام می شود، رسیدن به صلح را باز هم به یک آرزوی دست نیافتنی بدل کرده است. البته در ابتداء خوشبینی هایی در باره صلح ایجاد شد؛ اما گذر زمان این احتمال را تقویت کرده که گفتگوهای صلح یک بازی سیاسی دیگری برای بیچارگی مردم افغانستان می باشد. در این بازی ممکن است افغانستان به صلح نرسد و هم امنیت و آزادی های نسبی را از دست بدهد.

با فرض شروع مذاکرات صلح با طالبان و سایر گروه های مخالف مسلح دولت، این گروه ها باید در قدرت شریک شوند و برای آنها در تمام ارگان ها و نهادهای حکومتی سهمی در نظر گرفته شود. قانون اساسی تغییر کند و آزادیهای کنونی، که از نظر این گروه ها مخالف شریعت اسلام، پنداشته می شود، باید محدود شوند. اشتراک این گروه ها در قدرت به معنای تغییر سیاست های اجتماعی و فرهنگی در جامعه خواهد بود. دیگر سران حکومت نمی توانند آنچه را می خواهند حکم کنند و به آنچه درست تشخیص می دهند، عمل کنند.

آیا در این صورت عدالت، تکثر گرایی، حقوق شهروندی و آزادیهای سیاسی و فرهنگی تحت تأثیر تفکرات ننگ نظرانه گروه طالبان و همفکرانش قرار نخواهد گرفت؟ آیا تبعیض به اشکال گوناگون قومی، دینی، مذهبی و جنسیتی دوباره در سیاست های رسمی دولت برجسته نخواهد شد؟

این پرسش ها و ده ها پرسش مشابه دیگر مرز شریین صلح را در کام شهروندان کشور و بخصوص اقشار آسیب دیده و آسیب پذیر جامعه تلخ می سازد. با این هم شهروندان افغانستان امیدوارند که سران حکومت به خواست اکثریت مردم افغانستان توجه جدی نشان داده و منافع عمومی مردم را قربانی خواست فزون خواهان یک گروه نسازند. طرح موضوع عذر خواهی از طالبانی که گویا ناراضیست مشرور دارند، اولاً یک عقب گرد سیاسی خطرناک و یک امتیاز بدون استحقاق برای طالبان به شمار می آید که در سیزده سال گذشته با حکومت افغانستان جنگیده و دهها و صدها نفر از هموطنان ما را شهید، زخمی و یا مفقود الاثر ساخته اند. ثانیاً تشخیص واقعی ناراضیست مشرور در کدام محکمه صورت خواهد گرفت؟ آیا چنین تشخیصی آنهم در جامعه افغانستان امکان پذیر می باشد؟ از ابتداء معلوم است که شناسایی این افراد در میان هزارها نفر از نیروهای طالب غیر ممکن بوده و عذر خواهی از آنها نیز به لحاظ منطقی موضوعیت پیدا نخواهد کرد. پس طرح این مسأله به معنای واقعی کلمه تلاش برای برآت دادن مجموعه افراد و نیروهایی تمام خواهند شد که به نام طالب و باهرام و عنوان دیگر در برابر مردم و حکومت افغانستان اسلحه برداشته و دست به کشتار، تخریب و انتحار زده اند.

این مسأله یک سنت و فرهنگ زشت و ناشایستی را در جامعه رواج می دهد که نه تنها باید از گناه قاتلان شهروندان بیگناه باید چشم پوشی کرد؛ بلکه بایستی از آنها عذر خواهی هم نکنیم. اگر مسأله عذر خواهی مطرح باشد، حکومت افغانستان باید در قدم اول از اقوام و اقشاری معذرت بخواهد که در طول تاریخ تنها به دلیل تفاوت های نژادی، قومی و مذهبی به صورت کتله ای قتل عام شده اند. زمین های شان به زور غصب شده است و به گونه سیستماتیک به مهاجرت اجباری واداشته شده اند. باید از کسانی عذر خواسته شوند که بیش از دو قرن حنا هویت و موجودیت آنها در کشور به رسمیت شناخته نشد و به همین دلیل علاوه بر این که از همه حقوق مادی و معنوی خود محروم ماندند، با پرداخت مبالغ هنگفتی مالیات دولتی نیز محکوم می شدند. اینجا عذر خواهی یک امر انسانی، اخلاقی و دینی شمرده می شود و وحدت، همدلی و همزیستی مسالمت آمیز شهروندان را تحکیم می بخشد؛ نه عذر خواهی که خشونت و قساوت را نهادینه سازد و جنایتکار را بر سکوی قهرمانی بنشاند.

با این که حکومت های افغانستان و ایالات متحده آمریکا در ۱۴ سال گذشته عمیق ترین همکاری ها را داشته اند و پیمان استراتژیک با هم امضا کرده اند، اما در «واپسین روز» های حکومت حامد کرزی روابط دو کشور «تیره و تنش آلود» شده بود. به گونه ای که آقای کرزی از امضای موافقت نامه دو جانبه امنیتی - با این که خود در ورزش آن نقش برانده داشت - مخالف بود و وزیر زده و نگرانی ها و کشیدگی های سیاسی را در داخل و خارج کشور پدید آورد.

اما حکومت جدید بر سر قدرت آمده، بی درنگ و سه زودی موافقت نامه دو جانبه امنیتی را امضا کرد و سه یکی از چنجالی ترین مباحث در روابط دو کشور نقطه پایان گذاشت.

سفر رییس جمهور غنی و آقای عبدالله رییس اجرایی به آمریکا، از مدت ها پیش، تبلیغات شد و سفر هیئت و دیدارها و سخنرانی هایش از رسانه های هگانی بازتاب یافت. رییس جمهور غنی سخنرانی طولانی در کنگره آمریکا کرد که سخن هایش مورد استقبال و تشویق بی نظیر سناتوران قرار گرفت.

سفر رییس جمهور غنی و آقای عبدالله رییس اجرایی به آمریکا، از مدت ها پیش، تبلیغات شد و سفر هیئت و دیدارها و سخنرانی هایش از رسانه های هگانی بازتاب یافت. رییس جمهور غنی سخنرانی طولانی در کنگره آمریکا کرد که سخن هایش مورد استقبال و تشویق بی نظیر سناتوران قرار گرفت.

به نظر می رسد که افضای موافقت نامه دو جانبه امنیتی میان کابل - واشنگتن و نیز سفر هیئت سیاسی کابل به آن کشور، روابط دو کشور را گرم تر کرده است. ذهنیت سیاسی تنش آلود به ذهنیت سیاسی همکاری مبدل شده است. با این که انتظار نمی رفت، کاخ سفید به همه درخواست های هیئت افغانستان پاسخ مثبت دهد، اما به تقویت مالی نیروهای نظامی و امنیتی موجود کشور، تا پایان سال ۲۰۱۷ و حفظ نیروهای موجود نظامی آمریکا تا پایان سال جاری میلادی متعهد شده است.

با توجه به این دستاورد، پرسش که مطرح است این خواهد بود که: راهکار حفظ روابط گرم و جلب حمایت های آمریکا چیست؟ ضرب المثل های معروف با یک معنوی اما در زمینه های مختلف وجود دارد. مسلمان شدن آسان، اما مسلمان ماندن دشوار است. انقلابی شدن آسان، اما انقلابی ماندن دشوار است.

ماندن دشوار است. دموکراتیک شدن آسان، اما دموکراتیک ماندن دشوار است. و حالا باید گفت که آغاز روابط گرم و جلب حمایت و همکاری آسان، اما حفظ روابط گرم و جلب حمایت دوامدار دشوار است. به نظر می رسد که هیئت سیاسی حکومت وحدت ملی در سفر به آمریکا خوش سخن زده و نکته های جذاب به مقام های اجرایی و قانون گذاری آن کشور زدند. نتیجه هم گرفتند؛ حفظ شمار موجود نیروهای نظامی و امنیتی که پیش از این محل تردید و اما ها و اگرها بود، تا پایان سال ۲۰۱۷ متعهد شد، حفظ شمار موجود نیروهای نظامی آمریکایی تا پایان سال جاری م وعده داده شدو نیز بسته حمایتی مالی ۸۰۰ میلیون دلاری جهت توسعه و بازسازی اقتصادی کشور اعلام گردید.

در عوض رییس جمهور غنی نیز به گونه ای تعهدهای جدی سپرد. مهمترین انتظار حکومت و مالیه دهندگان آمریکایی مبارزه با فساد و تأمین شفافیت است. آن ها بایستی مطمئن گردند که کمک های مالی که در بخش های حکومت سازی، مبارزه با فساد و تأمین حقوق بشر می کنند، حیث و میل نشده و به صورت شفاف به مصرف رسیده باشد.

به نظر می رسد که عمل طرفینی به تعهدها شاه کلید حفظ روابط گرم میان دو کشور و حفظ روند کمک ها و همکاری ها خواهد بود. در گذشته نیز حکومت کشور در نشست ها و سخنرانی های مختلف از عمل به تعهدها سخن می زد، اما طوری که اکنون پس از ۱۴ سال دیده می شود و حس می شود، نتیجه های ملموس در عرصه اقتصادی و بازسازی پدید نیامده و در عرصه حکومت داری نیز چالش های فراوان خود نمایی می کرد. فساد گسترده دل زدگی خاص را در میان کمک کنندگان خارجی ایجاد کرد و از این رهگذر روند کمک های مالی به کشور با کندی مواجه شد. اکنون نیز به نظر می رسد که مهمترین تعهد حکومت مبارزه در برابر فساد است. مسوولان درجه یک حکومت این امر را جدی تر گرفته و نگارند شرایط مانند

آسیب شناسی اجتماعی

رضارها

در زمینه علوم انسانی، جامعه شناسی یکی از مهم ترین و نیز تازه ترین دانش شناخته می شود. جامعه شناسی در واقع به علم و دانشی اطلاق می گردد که زندگی گروهی انسان ها را مورد ارزیابی علمی قرار میدهد. در جامعه شناسی بگونه ها و پدیده های عینی دقت، توصیف و تبیین می شود که انسان ها و گروههای انسانی چرا و چگونه با یکدیگر رابطه دارند.

برای جامعه شناسی مانند سایر علوم اهمیت واهداف وجود دارد؛ در جامعه شناسی مهم است که از منظر آن نگاه تازه ای به محیط اجتماعی انداخته شود. نقش و جایگاه افسراد و گروههای اجتماعی تشخیص داده شود، از طریق آشنایی با محیط ها و فرهنگ ها، دیدگاههای تازه ای ارائه گردد، رفتار و تحول اجتماعی که در جامعه رخ میدهد تبیین گردد و... از جمله اهدافی که برای جامعه مترتب است، یکی این میباشد که رفتارهای اجتماعی تاحدمکن پیش بینی گردیده و بر آن نظر صورت گیرد. از تعصبات و پیش داوری ها که مانع برخورد درست با واقعیت ها می گردد جلوگیری بعمل آید.

البته این نکته را باید یادآور شد که جامعه شناسی، نسبت به رشته های علوم طبیعی از دقت کمتری برخوردار است. زیرا: استفاده از روش علمی در بررسی رفتار اجتماعی تازگی داشته و نوپا است؛ دیگر آنکه موضوع های انسانی برخلاف علوم طبیعی (فیزیک، کیمیا و...) مسایل بسیاری مطرح است؛ و آخر اینکه در رفتار افراد و گروههای اجتماعی دگرگونی های روی میدهد که ممکن است همه عوامل و زمینه های آن بدرستی قابل شناخت نبوده باشد و چه بسا که خود تحلیل گر و دانشمند نیز تحت تأثیر موضوع قرار گیرد.

با توصیفی که از جامعه شناسی ذکر شد، آسیب شناسی اجتماعی و یا به بررسی گرفتن آینده های جامعه، یکی از موضوعات علم جامعه شناسی به شمار می آید. این موضوع علاوه بر پرداختن به حالات طبیعی و معمول جوامع، در جوامع بحران زده و یا در حال گذار بیش از پیش اهمیت می یابد. اکنون جامعه ما که بحران های متعددی را پشت سر گذاشته است و هنوز گریبانگیر پیامدهای آنها می باشد، ضرورت بیشتری به این مسئله دارد.

زیرا ساختن آینده بدون بهره گیری از علم و دانش، خرد و مدیریت در زمینه های مختلف بخصوص در بازگرداندن سلامتی و تعادل به جامعه و بازسازی آینده ممکن نیست. نکته دیگری که در رابطه با این ستور قابل یادآوری می باشد اینست که پرداختن به موضوع آسیب شناسی اجتماعی، یک نگارش و ارزیابی تخصصی در حیطه دانش اجتماعی و جامعه شناسی نبوده، بلکه بیشترالهامی است که از زمینه جامعه شناسی حاصل شده است.

سال های بار رقم بخورد. مبارزه نه چندان جدی با پدیده نا میعوم فساد، دو عرصه مهم را متأثر خواهد کرد: (اول) مبارزه با تروریسم (دوم) مبارزه با فساد. در نظر می رسد که تروریسم تحت عنوان های مختلف دست از دامن افغانستان بر نمی دارد. ۱۴ سال تمام پس از تاسیس نظام جدید سیاسی، گروه طالبان و حزب اسلامی جنگید، خشونت آفرید و مردم را قربانی کرد. اکنون که این دو جریان نظامی افراطی به جریان های کهنه و شناخته شده در سطح جامعه شناخته شده است و گپ و گفت های وجود دارد که گفت و گوهای سیاسی حکومت با طالبان به زودی شروع می شود، گروه جدید و به شدت افراطی تر و تندروتر از طالبان پسا را به عرصه نهاده است. گروه تروریستی داعش گرچه نیروهای جنگی طالبان را به خدمت گرفته است، یعنی همان نظامیان طالبان در صحنه می جنگند، اما این باز نیز پرچم سپاه رنگ داعش افراطی تر و تندروتر عمل می کنند.

آسیب شناسی اجتماعی

رضارها

دیگر اینکه تصورات و پندارهای محیطی و قومی صبغه دینی و ارزشی بخود گرفت که در هر دو صورت فوق ارزشها کاملا از مفهوم و محتوای حقیقی خود منسوخ شده اند. شکل دیگر اینکه به دلیل عدم باروری و فریب نشدن قابلیت خود را در شرایط متغییر جامعه از دست داده است. به زوایای تاریک جامعه رانده شده است. با پدید آمدن چنین حالتی نوعی خلاء

فکری و معنوی در باورها و ذهنیت جامعه بوجود آمده است که در نهایت بر چگونگی رفتار و عملکردهای جمعی و گروهی نیز اثر گذاشت. تذبذب، نوسانات ناگهانی و تغییر جهت های حیرت آور، ائتلاف های شکننده و اتحادهای سست و بی بنیاد، دوستی ها و دشمنی های ناپایدار، تفرقه اجتماعی، بی اعتمادی عمومی، منفعت جوئی حقیرانه، شیوع پلشتی و زشتی در سطح جامعه و نخیکان و... نشانه های آشکار از وجود بحران در ارزشهای جامعه محسوب می شوند. راه بیرون رفت از وضعیت موجود و احیای ارزشهای انسانی، دینی و ملی در آنست که باید عمیقاً درک نمود در جامعه فقیر، معیشت زده و محروم از علم و دانش و آگاهی، احیای ارزشها و برپایی بنیاد مفاهیم بلند انسانی و دینی امری بس دشوار تا سرحد ناممکن می باشد. در کنار توجه به بازسازی اقتصادی و

روزنامه افغانستان از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید. هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد. مقالات وارده بازگردانده نمی شود. مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله بیاتگر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد.

روزنامه افغانستان بخش دری و پستی روزنامه اوت لوک افغانستان است.

- صاحب امتیاز: دکتر حسین یاسا
- مدیر مسوول: محمد رضا هویدا
- سردبیر: حفیظ الله زکی
- کاریکاتورست: خالق علی زاده
- دبیران: محمد صالحی، علی اصغر زاهدی
- مسئول وب سایت: محمد علی بهرامی
- آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۷-۱۳۷

افغانستان The Daily Afghanistan

روزنامه

Outlook AFGHANISTAN

The Leading Independent Source